वृक्षाद् द्यावापृथिव्यौ निर्म्मिते, तत् 'वन'स्थानीयं तत् 'वृक्ष'-स्थानीयं 'ब्रह्म', एव, तस्य सर्व्वशक्तित्वात् यस्योत्पाद्यस्य या सामग्रिरपेक्षिता सा सर्व्वा तस्मिन् विद्यते। तदेव ब्रह्म सर्व्वाणि 'भुवनानि', अस्मिन् 'धारयति' नियमयति च। हे 'मनीषिणः', आचार्य्योऽहं मनसा निश्चित्य 'वः' युष्मभ्यं, 'विब्रवीमि' विविधमुत्तरं ब्रवीमि॥

यदुक्तं सूत्रकारेण। भगाय वाशितामिति। गर्भधारण-योग्या वाशिता, तस्याः पशोः सूक्तस्य वपायाः पुरोऽनुवाक्या-माह। "प्रातरग्निं प्रातरिन्द्रꣳ हवामहे। प्रातर्मित्रावरुणा प्रातरश्विना। प्रातर्भगं पूषणं ब्रह्मणस्पतिम्। प्रातः सोममुत रुद्रꣳ हुवेम"। 'प्रातः',काले 'अग्न्यादीन् देवानाह्वयामः, प्रतिदेवं वाक्यभेदेन प्राधान्यद्योतनाय प्रातःशब्दावृत्तिः। यत्रावृत्तिर्नास्ति तत्राप्यावृत्तिरुन्नेया॥

अथ वपाया याज्यामाह। "प्रातर्जितं भगमुग्रꣳ हुवेम। वयं पुत्रमदितेर्यो विधर्त्ता। आध्रश्चिद्यं मन्यमानस्तुरश्चित्। [७]। राजा चिद्यं भगं भक्षीत्याह" इति। 'प्रातः',काले 'जितं' यजनयुक्तं, 'उग्रं' वैरिसु तीव्रं, 'भगं', देवं, 'हुवेम' आह्व-यामः। कीदृशम्, 'अदितेः पुत्रम्' आदित्यं, य आदित्यः विशेषेण जगतो धारयिता तमिति पूर्व्वत्रान्वयः। 'आध्रश्चित्' दरिद्रोऽपि, 'यं' देवम्, अभिमतप्रदं 'मन्यमानः', 'भगं', देवं, 'भक्षीत्याह' भजनं करोमीति ब्रूते, तथा 'तुरश्चित्' कार्य्येषु त्वरमाणोऽपि, 'यं' भगं, कार्य्यसाधकं 'मन्यमानः', भजेयेति